

III RP: od komunizmu, przez postkomunizm, do ...?, red. Stanisław Kowolik, Fundacja Krzewienia Katolickiej Nauki Społecznej im. Bł. A. Kolpinga w Tarnowskich Górach, Tarnowskie Góry 2014 [Seria wydawnicza: *O ład życia społeczno-gospodarczego*, 13], 116 stron (ISBN 978-83-930975-2-4)

Książka stanowi pokłosie XIII Sympozjum Tarnogórskiego, które odbyło się 25 i 27 października 2014 roku w Tarnowskich Górach. Miejscem obrad była najpierw sala sesyjna Ratusza, następnie zaś Tarnogórskie Centrum Kultury. Jednym z celów Sympozjum jest kultywowanie nauki społecznej Kościoła ze szczególnym uwzględnieniem nauczania Jana Pawła II – zgodnie zresztą z założeniami statutowymi głównego organizatora, jakim jest Fundacja Krzewienia Katolickiej Nauki Społecznej im. Bł. A. Kolpinga w Tarnowskich Górach.

Książkę ubogaca na wstępie list Sekretariatu Stanu Stolicy Apostolskiej, w którym widnieją słowa uznania dla inicjatywy Sympozjum Tarnogórskiego. Asesor, ksiądz prałat Peter Brian Wells, w imieniu papieża Franciszka wyraził radość z tego powodu, że podczas spotkania sympozjalnego szczególnie miejsce zostało zarezerwowane dla nauczania społecznego św. Jana Pawła II. Warto nadmienić, że list adresowany jest do Stanisława Kowolika, przewodniczącego Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach, który jednocześnie reprezentuje wspomnianą Fundację.

Problematykę sympozjalną, znajdującą wierny zapis w prezentowanej książce, zdają się niezwykle trafnie odzwierciedlać słowa jej *Wprowadzenia*. Ich autorem jest właśnie Stanisław Kowolik. Powołując się na wyniki badań przeprowadzonych przez Centrum Badania Opinii Społecznej (CBOS) na początku 2014 roku, wyraził opinię większości Polaków, że „w trakcie tak zwanej transformacji ustrojowej doszło do poważnych błędów, zaniechań i patologii, z których zasadnicze, to:

- zbyt szybka i daleko idąca prywatyzacja polskiej gospodarki, wyprzedaż majątku narodowego za bezcen i związane z tym uwłaszczenie nomenklatury, przejmowanie państwowego majątku przez działaczy partii komunistycznej (czyli po prostu rozkradanie majątku narodowego),

- brak wystarczającej lustracji, rozliczenia funkcjonariuszy państwowych i partyjnych z okresu PRL,

- tolerowanie korupcji i nieuczciwości w polityce,

- dopuszczenie do nadmiernego wzrostu nierówności społecznych oraz utrwalenie niskich standardów życia publicznego” (s. 5).

W dalszej części *Wprowadzenia* Kowolik napisał: „O ile – w ostatnich latach – znacząco wzrósł odsetek Polaków przekonanych o doniosłej roli ‘Solidarności’ i Jana Pawła II, o tyle zmniejszyło się uznanie o przełomowości wydarzenia jakim był Okrągły Stół. Jednocześnie istotnie wzrosła w świadomości Polaków ranga błędów, zaniechań i patologii transformacji, co w szczególności dotyczy kategorii uwłaszczenia nomenklatury, braku rozliczenia PRL-owskich funkcjonariuszy, braku lustracji i dekomunizacji” (s. 5).

Przywołane racje, które nie są bynajmniej jedyne, zadecydowały o tym, że organizatorzy opatrzyli Sympozjum oryginalnym i poniekąd prowokacyjnym tytułem: *III RP: od komunizmu, przez postkomunizm, do ...?* Na treść książki składają się następujące tematy: *Czerwiec '89 – symboliczny początek sukcesów i słabości III RP* (dr Barbara Fedyszak-Radziejowska – socjolog, etnograf, komentator życia społecznego i politycznego w Polsce, ekspert ds. wsi i rolnictwa); *III RP i jej cywilizacyjne fundamenty* (dr hab. Paweł Skrzydlewski – prof. Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie, filozof); *Ćwierćwiecze polityki oświatowej wobec „demokracji” w szkolnictwie publicznym* (prof. dr hab. Bogusław Śliwerski – pedagog, pracownik naukowy Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie); *Druga i Trzecia Rzeczpospolita – dwie metodologie budowy* (prof. dr hab. Grzegorz Kucharczyk – historyk, pracownik naukowy PAN); *Jak rząd łupi biedaków podatkami? Ile płacimy za przywileje wybranych? Gdzie się podziało 900 mld zł? Jak wychowujemy nasze dzieci?* (dr hab. Krzysztof Rybiński – prof. Akademii Finansów i Biznesu Vistula w Warszawie); *III RP, czyli degeneracja* (Bronisław Wildstein – pisarz, dziennikarz, publicysta; działacz opozycji antykomunistycznej). Ponadto

książka zawiera aneks, w którym widnieje tekst uchwały Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z 4 czerwca 2014 r. w sprawie 25. rocznicy częściowo wolnych wyborów w dniu 4 czerwca 1989 roku.

Wydaje się, że niemal wszystkie zamieszczone teksty z powodzeniem uzasadniają tytuł książki, ale w sposób najbardziej wyrazisty czyni to referat Bronisława Wildsteina. Jego tekst pt. *III RP, czyli degeneracja*, uprzednio opublikowany także w tygodniku „Do Rzeczy” z 14-20 VII 2014 roku, ma wprawdzie charakter felietonu, ale wspaniale prezentuje się pośród artykułów wpisujących się w dyskurs naukowy. Autor nawiązując do słynnej afery podsłuchowej, ukazał stan państwa w kontekście realnej władzy, jaką sprawuje establishment III RP, wspierany przez wpływowe ośrodki opiniotwórcze z mediami na czele. Całość wypowiedzi kapitalnie oddają wprowadzone do tekstu śródtytuły: 1. *25-lecie wolności, Jaruzelski i podsłuchy*; 2. *Dobro wspólne czy grupowe?*; 3. *III RP jako królestwo nihilizmu*; 4. *Prawda dla frajerów*.

Nie ulega wątpliwości, że książka posiada walor edukacyjny i w pewnym sensie także formacyjny w zakresie myślenia politycznego. Dobrze by się stało, gdyby trafiła do rąk ludzi młodych, którzy bodaj najbardziej narażeni są na manipulację podejmowaną przez mainstreamowe media. Młodzież pogubiona aksjologicznie i politycznie, pozbawiona perspektyw ekonomicznych, nierzadko decyduje się na emigrację zarobkową, co w skali całej Polski jest procesem ogromnie niepokojącym, wręcz tragicznym. Aby powstrzymać falę emigracji, potrzebna jest odpowiednia polityka społeczna, ale nie tylko, gdyż ważna jest także odbudowa zdrowej państwowości. Niezbędna jest „praca u podstaw”, dzięki której możliwa będzie aktywizacja społeczności lokalnych, wpisująca się w proces odradzania Polski. Pod tym względem dobry przykład stanowi „tarnogórska postęga myślenia” zaprezentowana w ramach wspomnianego Sympozjum.

Jan Mazur *OSPPE*